

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Teoria przekładu		8.0.10474	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Języka Niemieckiego i Translatoryki			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia germańska	forma	stacjonarne
		moduł	translatoryczna
		specjalnościowy	wszystkie
specjalizacja			
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. UG, dr Katarzyna Lukas; prof. UG, dr hab. Agnieszka Haas; dr Izabela Olszewska; dr Marta Turska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		6	
Konwersatorium		semestr 2 – 3 ECTS	
Sposób realizacji zajęć		(1 ECTS: udział w zajęciach; 2 ECTS: lektury, praca własna - indywidualne i grupowe rozwiązywanie zadań dotyczących treści przedmiotu)	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		semestr 3 – 3 ECTS	
Liczba godzin		(1 ECTS: udział w zajęciach; 2 ECTS: lektury, indywidualne i grupowe rozwiązywanie zadań dotyczących treści przedmiotu, praca własna - przygotowanie do egzaminu)	
Konwersatorium: 60 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2021/2022 letni			
Status przedmiotu	Język wykładowy		
- fakultatywny (do wyboru)	- niemiecki w wymiarze 70.00%		
- obowiązkowy	- polski w wymiarze 30.00%		
Metody dydaktyczne	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne		
	Sposób zaliczenia		
	- Zaliczenie (zal)		
	- Egzamin		
	Formy zaliczenia		
- Analiza tekstów z dyskusją	- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi		
- Dyskusja	- egzamin pisemny (dłuższa wypowiedź pisemna / rozwiązanie problemu)		
- Praca w grupach	- wykonanie pracy zaliczeniowej - wykonanie określonej pracy praktycznej		
- Rozwiązywanie zadań	- Indywidualne i grupowe rozwiązywanie testów i zadań dotyczących treści przedmiotu		
- Wykład konwersatoryjny	Podstawowe kryteria oceny		
	Student otrzymuje zaliczenie po semestrze 2 na podstawie czynnego udziału w zajęciach oraz rozwiązywanych na bieżąco zadań dotyczących treści przedmiotu.		
	Egzamin po semestrze 3 ma formę pisemną i dotyczy treści zajęć oraz samodzielnie przeczytanych lektur (patrz: „Treści programowe” i „Wykaz literatury”).		
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt kształcenia	Praca w grupach	Rozwiązująca nie zadań	Analiza tekstów z dyskusją	Dyskusja	Wykład konwersator yjny	Praca w grupach	Rozwiązująca nie zadań	Analiza tekstów z dyskusją	Dyskusja	Wykład konwersator yjny
Wiedza										
K_W01	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K_W04	+	+	+	+		+	+	+	+	
K_W07	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K_W14	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Umiejętności										
K_U04	+	+	+	+		+	+	+	+	
K_U05	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K_U10	+	+	+	+		+	+	+	+	
K_U15	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K_U17	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K_U18	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Kompetencje										
K_K01	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K_K02	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
K_K05	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Zaliczenie przedmiotów z 1. semestru: „Wstęp do językoznawstwa” i “Wstęp do literaturoznawstwa”.

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka niemieckiego na poziomie pozwalającym osiągnąć założone efekty kształcenia.

Cele kształcenia

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawowymi wiadomościami z zakresu przekładoznawstwa: terminologią, elementami teorii i metodologii translacji. Konwersatorium ma uwrażliwić studentów na różnorodność zjawisk przekładowych i wielość determinant językowych i kulturowych, jakie tłumacz winien uwzględnić w swej pracy. Student ma wykształcić świadomość specyfiki różnych rodzajów tłumaczonych tekstów oraz konieczności dostosowania strategii i metod translatorskich do charakteru tekstu wyjściowego, oczekiwań i potrzeb odbiorców docelowych.

Treści programowe

Translatologia/teoria przekładu: dyscyplina i jej przedmiot. Refleksja nad przekładem na przestrzeni wieków; metafory tłumaczenia. Definicje przekładu jako specyficznego działania językowego oraz komunikacji interkulturowej. Typy tłumaczeń – podział wg technik (symultaniczne, konsekutywne, a vista, lison) i sytuacji (środowiskowe, sądowe, konferencyjne). Specyfika zawodu tłumacza – wykonywanie zawodu w Polsce i na świecie, organizacje zawodowe, możliwości kształcenia. Przekład maszynowy (komputerowy) – możliwości i ograniczenia. Poziomy i typy ekwiwalencji przekładowej. Problem przekładalności i nieprzekładalności tekstów w zależności od ich rodzaju oraz uwarunkowań językowych i pozajęzykowych (kontekst kulturowy; językowy obraz świata, teoria relatywizmu językowego). Metody przekładu: adaptacja vs. egzotyzacja. Problem serii przekładowej i intertekstualności. Bariery systemowe w procesie tłumaczenia: słowotwórstwo, neologizmy, aspekt czasownika, archaizmy, frazeologizmy, polisemia, gry językowe, rodzaj gramatyczny. Przekład specyficznych elementów kulturowych: realiów, nazw własnych. Przekład poszczególnych rodzajów i typów tekstów (typologia tekstów pod kątem tłumaczenia wg K. Reiss): tytuły utworów literackich i filmowych, hasła i teksty reklamowe m.in. z branży turystycznej. Teoria skoposu, przekład tekstów przeznaczonych dla specyficznych grup odbiorców.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć oraz A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

- Edward Balcerzan: Literatura z literatury (strategie tłumaczy) (= Studia o przekładzie pod red. Piotra Fast, t. 6). Katowice 1998 (rozdział: Poetyka przekładu literackiego, S. 16-31).
- Anna Bednarczyk: Problemy archaizacji w przekładzie. W: Piotr Fast, Anna Car, Wacław Osadnik (red.): Historyczne oblicza przekładu. Katowice 2011, s. 63-76.
- Bożena Chrzastowska, Seweryna Wysłouch: Poetyka stosowana. Warszawa 2000 (rozdział: Dawna polszczyzna w literaturze, s. 142-150).
- Agnieszka Haas: Granice krytyki przekładu, w: Recepcja. Transfer. Przekład. Oblicza recepcji. T.3, pod red. Jana Koźbiała, Warszawa 2005, s.117-13
- Joanna Krzemińska-Krzywda (2008): Kulturowe aspekty przekładu sloganów reklamowych z języka niemieckiego na polski. W: Piotr Fast, Przemysław Janikowski (red.): Odmienność kulturowa w przekładzie. Katowice-Częstochowa, s. 243-258.

- Joanna Kubaszczyk: Genus i sexus w przekładzie jako problem gramatyczny i tłumaczeniowy. W: 50 lat polskiej translatoryki. Pod red. Krzysztofa Hejwowskiego, Anny Szczęsny i Urszuli Topczewskiej. Warszawa 2009, s. 377-385.
- Katarzyna Lukas (2010): Zwischen Information und Ästhetik. Zur Gestaltung von Werbetexten im Polnischen und Deutschen aus übersetzungsdidaktischer Perspektive, w: „Studia Germanica Gedanensia” 23 (2010), s. 127-145.
- Katarzyna Lukas (2004): System ekwiwalencji w przekładzie literackim. O dwóch niemieckich tłumaczeniach „Pana Tadeusza”, (w:) „Pamiętnik Literacki” XCV, 2004, z. 1, s. 119-137.
- Małgorzata Łukasiewicz: Pięć razy o przekładzie. Kraków, Gdańsk 2017 (rozdział II: Sztambuch tłumacza).
- Ewa Makarczyk-Schuster, Karlheinz Schuster, Łukasz Neca: Übersetzung von Werktiteln und Figurennamen, w: Maria Krysztofiak (red.): Probleme der Übersetzungskultur. Frankfurt/M. 2010, s. 244-253.
- Marta Smykała: Lässt sich Urlaub wie Persil verkaufen? Zu spezifischen Aspekten des Übersetzens von Werbetexten anhand polnischer und österreichischer Reiseprospekte. W: Paweł Bąk, Małgorzata Sieradzka, Zdzisław Wawrzyniak (red.): Texte und Translation. Frankfurt/M. 2010. S.133-146.
- Beate Sommerfeld: Problemfelder der literarischen Übersetzungsanalyse. Lehr- und Übungsbuch für Studierende und Lehrende der Translationswissenschaft. Poznań 2016 (rozdział: „Ein kleiner Brauner bitte” – Kulturspezifika in der Übersetzung literarischer Texte, s. 52-65).
- Elżbieta Tabakowska: Tłumacząc się z tłumaczenia. Kraków 2009 (rozdział: Świat przedstawiony, czyli who is who (i what is what), s. 46-64).
- Małgorzata Tryuk: Przekład ustny środowiskowy. Warszawa 2006.
- Katharina Reiß: Texttyp und Übersetzen. W: Tejze: Grundfragen der Übersetzungswissenschaft. Wiener Vorlesungen. Hg. von Mary Snell-Hornby und Mira Kadric. Wien 2000, s. 81-91.
- Katharina Reiß: Textsorten, Textsortenkonventionen und Übersetzen. W: Tejze: Grundfragen der Übersetzungswissenschaft. Wiener Vorlesungen. Hg. von Mary Snell-Hornby und Mira Kadric. Wien 2000, s. 92-105.
- Antonina Werthmann/Andreas Witt: Maschinelle Übersetzung - Gegenwart und Perspektiven. In: Stickel, Gerhard (Hrsg.): Translation and Interpretation in Europe. Contributions to the Annual Conference 2013 of EFNIL in Vilnius. - Frankfurt am Main: Lang, 2014. S. 79-103 (dostępne online)

B. Literatura uzupełniająca

- Edward Balcerzan: Tłumaczenie jako „wojna światów”. W kręgu translatologii i komparatystyki. Poznań 2009 (rozdział VIII: Metafory, które „wiedzą”, czym jest tłumaczenie).
- Urszula Dąbska-Prokop (red.): Mała encyklopedia przekładoznawstwa. Częstochowa 2000.
- Werner Koller: Einführung in die Übersetzungswissenschaft. Heidelberg, Wiesbaden 1992/82008.
- Krzysztof Lipiński: Mity przekładoznawstwa. Kraków 2004
- Katarzyna Lukas: Lokale Identität und kollektives Gedächtnis in der Übersetzung. Am Beispiel polnischer und deutscher Werbetexte im Fremdenverkehr, [w:] Jelitto-Piechulik, Gabriela / Księżyk, Felicja [red.]: Germanistische Werkstatt 4. Deutsche Sprache und Literatur im Wandel. Nachwuchswissenschaftler für Prof. Maria Katarzyna Lasatowicz. Opole 2011, s. 73-88.
- Izabela Olszewska: Zur Übersetzung von Judaica in ausgewählten Werken der jiddischen Literatur. Gdańsk 2011.
- Alicja Pisarska, Teresa Tomaszewicz: Współczesne tendencje przekładoznawcze. Poznań 1996.
- Mary Snell-Hornby et al. (red.): Handbuch Translation. Tübingen 2003.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
<p>P6U_W, P6S_WG, P6S_WK P6U_U, P6S_UW, P6S_UK, P6S_UO, P6S_UU P6_UK, P6S_KK, P6_KO</p> <p>K_W01, K_W04, K_W07, K_W14 K_U04, K_U05, K_U10, K_U15, K_U17, K_U18 K_K01, K_K02, K_K05</p>	<p>K_W01, K_W04, K_W07, K_W14</p> <p>Absolwent:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną teorii przekładu oraz rozumie jej znaczenie wśród nauk humanistycznych i w procesie kształtowania kultury (K_W01) • Zna i rozumie wybrane terminy z zakresu wiedzy o przekładzie (typy tłumaczeń, rodzaje tłumaczenia ustnego, ekwiwalencja, przekładalność/nieprzekładalność, adaptacja/egzotyzacja) (K_W04) • Ma uporządkowaną i zaawansowaną wiedzę szczegółową obejmującą wybraną terminologię, elementy teorii i metodologię translatoryczną, z zakresu uwarunkowań pracy tłumacza oraz jego odpowiedzialności zawodowej (K_W07) • Zdaje sobie sprawę z różnorodności źródeł informacji, ma świadomość kompleksowej natury języka, złożoności zjawiska ekwiwalencji między tekstami wyjściowymi a docelowymi oraz jej uwarunkowań kulturowych i historycznych (w parze językowej polski : niemiecki) (K_W14)
	<p>Umiejętności</p> <p>K_U04, K_U05, K_U10, K_U15, K_U17, K_U18</p> <p>Absolwent:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna i potrafi korzystać z metod i narzędzi badawczych typowych dla translatoryki; umie zidentyfikować problem przekładowy: potrafi zanalizować tekst wyjściowy, wskazać dominantę translatorską, określić źródło potencjalnej nieprzekładalności bądź przeszkody w tłumaczeniu (K_U04) • Umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze

	<p>nieodzowne w pracy tłumacza; potrafi wykorzystać w praktyce zdobyte informacje nt. organizacji zawodowych tłumaczy oraz możliwości dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego (K_U05)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posiada umiejętność merytorycznego uzasadniania własnych decyzji translatorskich, potrafi krytycznie wykorzystać elementy poznanych teorii przekładu, formułować wnioski oraz komunikować je zlecniodawcom i docelowym odbiorcom wykonanego tłumaczenia (K_U10) • Zna język niemiecki na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (K_U15) • Potrafi odpowiednio planować i określać priorytety służące realizacji określonego przez siebie, wraz z innymi lub przez innych zadania (wykonania tłumaczenia); potrafi współpracować z innymi studentami w ramach zadań zespołowych i projektów, np. wspólnego przygotowania tłumaczenia pisemnego (K_U17) • Rozumie potrzebę ciągłego doksztalcania się zawodowego i doskonalenia warsztatu tłumacza, aktywnej działalności i podtrzymywania kontaktów w lokalnym i ogólnopolskim środowisku tłumaczy (K_U18) <p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>K_K01, K_K02, K_K05</p> <p>Absolwent:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ma świadomość swojej wiedzy i swoich umiejętności językowych i translatorskich, podchodzi krytycznie do odbieranych i pozyskiwanych treści, m.in. do ekwiwalentów tłumaczeniowych i tekstów paralelnych dostępnych w internecie (K_K01) • Potrafi ocenić, kiedy do wykonania tłumaczenia specjalistycznego potrzebna jest wiedza eksperta z danej branży; potrafi nawiązać kontakty i zwrócić się o pomoc do specjalistów, instytucji, zlecniodawcy przekładu oraz do innych tłumaczy (K_K02) • Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie i propagowanie dziedzictwa kulturowego Europy, w tym przekładów literatury powszechnej; ma świadomość znaczenia tego dziedzictwa dla zrozumienia aktualnych wydarzeń społecznych i kulturalnych (K_K05)
Kontakt	katarzyna.lukas@ug.edu.pl